

"NEFT AZƏRBAYCANIN ƏN BÖYÜK SƏRVƏTİDİR VƏ BU SƏRVƏT AZƏRBAYCAN XALQININ RİFAHINA XİDMƏT ETMƏLİDİR."

Heydər Əliyev
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

Redaksiya heyəti:

Natiq Qurbanov
Respublika Dövlət Kənd Təsərrüfatı
Muzeyin direktoru
Nadir Məmmədli
Filologiya elmləri doktoru, professor
Misir Mərdanov
Akademik
Vidadi Xəlilov
Akademik
Fərəc Fərəcov
Naxçıvan MM-nin deputatı
Mikayıl Məhərrəmov
Texnika üzrə elmlər doktoru, professor
Lalə Mikayızadə
Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru
Gülnarə Əhmədova
Coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru

Yadigar Bağirova
Təsisçi və baş redaktordan
Beynəlxalq Muzeylər Şurasının üzvü
(ICOM)

Rəyçi: **Təranə Musayeva**
Leyla Nurməmmədova

Çapa imzalanmış 11.07.2026
Şərti çap vərəqi 7,5 Sifariş № 45
Kağız formatı 60x84 1/8. Tiraj 100 .

Dizaynerlər: **Şamil Qurbanov**
Zahid Məmmədov

Müxbir: **Sima Abdullayeva**

Müəlliflə əlaqə: 055 426 72 27
051 934 72 27

Emai: yadigar.bagirova.83@mail.ru

ƏZİZ DOSTLAR, HƏMVƏTƏNLƏR!

Ramoil Company MMC şirkəti öz fəaliyyəti ilə peşəkarlığın, məsuliyyətin və davamlı inkişafın uğurlu nümunəsini nümayiş etdirir. Müasir dövrün tələblərinə uyğun fəaliyyət göstərən şirkət enerji sektorunda etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. İnanıram ki, Ramoil Company MMC gələcəkdə də öz uğurlarını davam etdirərək ölkəmizin iqtisadi inkişafına mühüm töhfələr verməyə davam edəcəkdir.

*«Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında etibarlı
enerji tərəfdaşı kimi tanınır.»*

Cənab Prezident İlham Əliyev

NEFT-QAZ, SƏNAYE VƏ TİKİNTİ SEKTORLARI: AZƏRBAYCANIN DAYANIQLI İNKİŞAFININ STRATEJİ SÜTUNLARI

Azərbaycanın müasir inkişaf tarixində neft-qaz, sənaye və tikinti sektorları ölkənin iqtisadi gücünün, sosial rifahının və beynəlxalq nüfuzunun formalaşmasında mühüm rol oynamışdır. Bu sahələr yalnız iqtisadi fəaliyyət istiqamətləri deyil, eyni zamanda dövlətin strateji inkişaf modelinin əsas dayaqları kimi çıxış edir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu enerji strategiyası Azərbaycanın dünya iqtisadi sisteminə inteqrasiyasına geniş imkanlar yaratmış, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə isə bu strategiya yeni mərhələyə qədəm qoyaraq ölkənin enerji təhlükəsizliyi və iqtisadi dayanıqlığının əsas təminatçılarından birinə çevrilmişdir. Azərbaycanın neft və qaz ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına, infrastrukturun yenilənməsinə və sənayeləşmə prosesinin sürətlənməsinə mühüm töhfələr vermişdir.

Cənab Prezident İlham Əliyev çıxışlarında dəfələrlə vurğulamışdır ki, neft-qaz sektoru Azərbaycan iqtisadiyyatının aparıcı sahələrindən biri olaraq qalır və ölkənin inkişafında mühüm rol oynayır. Eyni zamanda, əldə olunan gəlirlərin qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldilməsi dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindəndir.

Sənaye sektoru son illərdə Azərbaycanın iqtisadi inkişaf modelində xüsusi yer tutmuşdur. Yeni sənaye parklarının yaradılması, müasir istehsal müəssisələrinin qurulması və yerli istehsalın genişləndirilməsi ölkənin iqtisadi potensialını daha da gücləndirmişdir. Sənayenin inkişafı yalnız iqtisadi göstəricilərin yüksəlməsinə deyil, həm də yeni iş yerlərinin açılmasına, innovasiyaların tətbiqinə və insan kapitalının inkişafına xidmət edir.

Tikinti sektoru isə ölkənin inkişaf dinamikasını əks etdirən ən mühüm sahələrdən biridir. Müasir şəhərsalma layihələri, yol-nəqliyyat infrastrukturu, sənaye obyektləri, yaşayış kompleksləri və sosial təyinatlı tikililər Azərbaycanın simasının yenilənməsində mühüm rol oynayır. Tikinti sektoru həm də digər iqtisadi sahələrin inkişafını stimullaşdıran mühərrik funksiyasını yerinə yetirir.

Bu gün Azərbaycanın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri əldə edilmiş uğurları qorumaqla yanaşı, yeni texnologiyaların tətbiqi və beynəlxalq təcrübənin mənimsənilməsi yolu ilə daha dayanıqlı inkişaf modelinin qurulmasıdır. Bu istiqamətdə dövlət və özəl sektor arasında əməkdaşlıq xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Məhz belə əməkdaşlıq nəticəsində ölkədə mühəndislik, tikinti, enerji və texniki xidmət sahələrində fəaliyyət göstərən yerli şirkətlər yeni layihələrə imza atır, milli iqtisadiyyatın güclənməsinə töhfə verirlər.

Neft-qaz, sənaye və tikinti sektorlarının qarşılıqlı vəhdəti Azərbaycanın iqtisadi inkişafının bütöv mənzərəsini formalaşdırır. Bu sahələrdə əldə olunan nailiyyətlər ölkənin beynəlxalq mövqeyinin möhkəmlənməsinə, iqtisadi müstəqilliyinin güclənməsinə və gələcək nəsillər üçün etibarlı inkişaf təməlinin yaradılmasına xidmət edir.

Azərbaycanın inkişaf yolu göstərir ki, strateji baxış, peşəkarlıq, innovasiya və məsuliyyət prinsiplərinə əsaslanan fəaliyyət uzunmüddətli uğurun əsas şərtidir. Bu gün ölkəmizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı layihələr və aparılan islahatlar gələcəyə inamla baxmağa əsas verir. Neft-qaz, sənaye və tikinti sektorları isə bu inkişaf yolunun aparıcı qüvvələri olaraq Azərbaycanın tərəqqə salnaməsində öz mühüm yerini qorumaqda davam edir.

4

NEFT SƏNAYESİNDƏ SÖZÜN DEMİŞ RƏHBƏR

PROFESSOR İSKƏNDƏR ŞİRƏLİ – ELMƏ, İSTEHSALATA VƏ İNKİŞAFƏ HƏSR EDİLƏN ÖMÜR

Müasir Azərbaycanın neft-qaz sənayesinin inkişafında əməyi olan alim və mütəxəssislər sırasında professor İskəndər Yaqub oğlu Şirəlinin adı xüsusi hörmətlə çəkilir. O, uzun illər ərzində həm elmi fəaliyyətində, həm də istehsalat sahəsində qazandığı uğurlarla ölkənin mühəndislik məktəbinə və enerji sektoruna mühüm töhfələr vermişdir. 1960-cı il noyabrın 21-də Neftçala rayonunda anadan olan İskəndər Şirəli əmək fəaliyyətini Azərbaycanın strateji əhəmiyyət daşıyan neft-qaz sənayesi ilə bağlamışdır. Peşəkar mühəndis kimi formalaşan alim sonralar texnika elmləri doktoru elmi dərəcəsini qazanmış, elmi-pedaqoji fəaliyyətə də böyük önəm vermişdir. Onun fəaliyyəti neft və qaz

yataqlarının işlənməsi, qazma texnologiyalarının təkmilləşdirilməsi, sənaye təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi və mühəndislik problemlərinin həlli istiqamətlərini əhatə etmişdir. İstehsalat sahəsində topla-

diği zəngin təcrübə onu ölkənin tanınmış mütəxəssislərindən birinə çevirmişdir.

Professor İskəndər Şirəli uzun illər ali təhsil sistemində də fəaliyyət göstərərək mühəndis kadrların hazırlanmasına xidmət etmişdir.

Onun elmi araşdırmaları və müəllifi olduğu əsərlər neft-qaz mühəndisliyi sahəsində çalışan mütəxəssislər üçün dəyərli elmi mənbələr hesab olunur. Elmi rəhbər, opponent və tədqiqatçı kimi fəaliyyət göstərərək yeni nəslin formalaşmasına öz töhfəsini vermişdir.

Alimin həyat yolu yüksək peşəkarlığın, məsuliyyət hissinin və vətənə xidmət prinsiplərinin nümunəsidir. O, fəaliyyət göstərdiyi bütün sahələrdə bilik, təcrübə və zəhməti ilə seçilmiş, həmkarları və tələbələri arasında nüfuz qazanmışdır. Elmi düşüncə ilə praktik fəaliyyəti uğurla birləşdirən professor İskəndər Şirəli Azərbaycan mühəndislik elminin inkişafında özünəməxsus iz qoymuş şəxsiyyətlərdəndir.

Bu gün onun çoxillik fəaliyyəti və zəngin təcrübəsi Azərbaycan elminin və sənayesinin inkişaf tarixinin mühüm səhifələrindən biri kimi dəyərləndirilir.

Professor İskəndər Şirəlinin həyat və fəaliyyət yolu gənc mütəxəssislər üçün peşəkarlıq, fədakarlıq və davamlı inkişaf nümunəsi olaraq qalır. Professor İskəndər Şirəli – Elmə, İstehsalata və İnkişafa Həsr Edilən Ömür

Müasir Azərbaycanın neft-qaz sənayesinin inkişafında əməyi olan alim və mütəxəssislər sırasında professor İskəndər Yaqub oğlu Şirəlinin adı xüsusi hörmətlə çəkilir. O, uzun illər ərzində həm elmi fəaliyyətində, həm də istehsalat sahəsində qazandığı uğurlarla ölkənin mühəndislik məktəbinə və enerji sektoruna mühüm töhfələr vermişdir.

1960-cı il noyabrın 21-də Neftçala rayonunda anadan olan İskəndər Şirəli əmək fəaliyyətini Azərbaycanın strateji əhəmiyyət daşıyan neft-qaz sənayesi ilə bağlamışdır.

Peşəkar mühəndis kimi formalaşan alim sonralar texnika elmləri doktoru elmi dərəcəsinə qazanmış, elmi-pedaqoji fəaliyyətə də böyük önəm vermişdir.

Onun fəaliyyəti neft və qaz yataqlarının işlənməsi, qazma texnologiyalarının təkmilləşdirilməsi, sənaye təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi və mühəndislik problemlərinin həlli istiqamətlərini əhatə etmişdir. İstehsalat sahəsində topladığı zəngin təcrübə onu ölkənin tanınmış mütəxəssislərindən birinə çevirmişdir.

Professor İskəndər Şirəli uzun illər ali təhsil sistemində də fəaliyyət göstərərək mühəndis kadrların hazırlanmasına xidmət etmişdir. Onun elmi araşdırmaları və müəllifi olduğu əsərlər neft-qaz mühəndisliyi sahəsində çalışan mütəxəssislər üçün dəyərli elmi mənbələr hesab olunur.

Elmi rəhbər, opponent və tədqiqatçı kimi fəaliyyət göstərərək yeni nəslin formalaşmasına öz töhfəsini vermişdir.

Alimin həyat yolu yüksək peşəkarlığın, məsuliyyət hissinin və vətənə xidmət prinsiplərinin nümunəsidir. O, fəaliyyət göstərdiyi bütün sahələrdə bilik, təcrübə və zəhməti ilə seçilmiş, həmkarları və tələbələri arasında nüfuz qazanmışdır.

Elmi düşüncə ilə praktik fəaliyyəti uğurla birləşdirən professor İskəndər Şirəli Azərbaycan mühəndislik elminin inkişafında özünəməxsus iz qoymuş şəxsiyyətlərdəndir.

Bu gün onun çoxillik fəaliyyəti və zəngin təcrübəsi Azərbaycan elminin və sənayesinin inkişaf tarixinin mühüm səhifələrindən biri kimi dəyərləndirilir.

Professor İskəndər Şirəlinin həyat və fəaliyyət yolu gənc mütəxəssislər üçün peşəkarlıq, fədakarlıq və davamlı inkişaf nümunəsi olaraq qalır.

RAMOIL

Ramoil Company MMC Azərbaycanın sənaye, tikinti və neft-qaz sektorunda fəaliyyət göstərən özəl şirkətidir. Şirkət 2017-ci ildə təsis olunub və müxtəlif sənaye layihələri üçün mühəndislik, təchizat, quraşdırma və texniki xidmətlər göstərir.

Şirkətin əsas fəaliyyət istiqamətləri bunlardır:

- * Neft və qaz sənayesi üçün avadanlıqların təchizatı;

- * Generator və kompressor sistemlərinin quraşdırılması;

- * Qaldırıcı kranların və digər sənaye avadanlıqlarının texniki xidməti və təmiri;

- * Qaz və su xətlərinin çəkilməsi;

- * Elektrik və qaz xətlərinin çəkilməsi;

- * Tikinti və infrastruktur layihələrinin icrası;

- * Dəniz platformalarında və sənaye müəssisələrində texniki xidmətlər.

Ramoil Company MMC müxtəlif dövlət və özəl müəssisələrlə, o cümlədən SOCAR və digər enerji şirkətləri ilə layihələr həyata keçirdiyini bildirir. Şirkət həmçinin Almaniya, Türkiyə, Cənubi Koreya və digər ölkələrin istehsalçıları ilə əməkdaşlıq etdiyini qeyd edir.

Ramoiil
company

“Energetika obyektlərinin, avadanlıqlarının və qurğularının quraşdırılması, sazlanması və təmiri”.

Rusiya dəniz reyestri, şirkətə “Gəmilərdə hər cür mexaniki və elektrik təmir, sazlama işlərinin həyata keçirilməsi” sahələri üzrə müvafiq Şəhadətnamə vermişdir.

ISO

9001-2015

“Keyfiyyətli İdarəetmə Sistemi”

ISO 14001-2015 “Ətraf Mühiti İdarəetmə Sistemi”

ISO 45001-2018 “Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik İdarəetmə Sistemi”

10

Şirkətin yaradılmasında məqsəd, neft-qaz sənayesi sektorunda Azərbaycan neftçilərinin hərtərəfli təcrübəsindən istifadə edərək müasir idarəetmə metodları ilə elm və texnikanın ən son nailiyyətlərini birləşdirməklə işlərin yerinə yetirilməsinə qadir olan bir təşkilatın yaradılmasıdır. Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən “RAMOIL COMPANY” Şirkətinin işçi potensialını texniki imkanlarını nəzərə alaraq, aşağıdakı işlərin görülməsi üçün ona lisenziyalar təqdim edilmişdir:

“Təhlükə potensialı obyektlərdə istismar olunan avadanlıqların və texniki qurğuların diaqnostikası və digər texniki yoxlamaların keçirilməsi”;

“Tikintisinə icazə tələb olunan bina və qurğuların tikinti-quraşdırma işlərinin aparılması”;

“ Qaldırıcı qurğuların, metallurgiya avadanlığının, təzyiq altında işləyən qazanların, tutumların quraşdırılması və təmiri”;

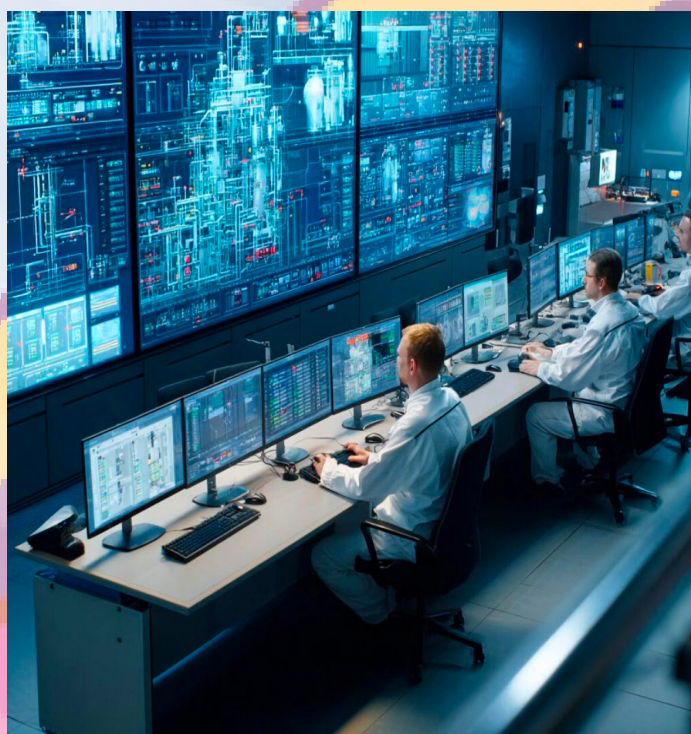
11

RƏQƏMSAL TEXNOLOGİYALAR SAYƏSİNDƏ İŞ TƏHLÜKƏSİZLİYİNİN ARTIRILMASI

Neft və qaz sənayesi yüksək riskli sahələrdən biri hesab olunur. Bu sahədə təhlükəsizliyin təmin edilməsi yalnız qaydalara əməl etməklə deyil, həm də müasir texnologiyaların tətbiqi ilə mümkündür. Son illərdə rəqəmsal texnologiyalar iş proseslərinin daha təhlükəsiz, səmərəli və operativ idarə olunmasına mühüm töhfə verir.

Müasir müəssisələrdə istifadə olunan ağıllı sensorlar, dronlar, videomüşahidə sistemləri və real vaxt rejimində məlumat ötürən rəqəmsal platformalar

potensial risklərin əvvəlcədən müəyyən edilməsinə imkan yaradır. Avadanlıqlarda yaranan nasazlıqlar erkən mərhələdə aşkar olunur,

qəza ehtimalı azalır və profilaktik tədbirlər vaxtında həyata keçirilir. İşçilərin təhlükəsizliyinin qorunmasında geyilə bilən ağıllı qurğuların da rolu artır. Bu cihazlar əməkdaşın yerləşdiyi məkanı, ürək ritmini, bədən temperaturunu və digər vacib göstəriciləri izləyə bilir. Fövqəladə vəziyyət yarandıqda sistem dərhal məsul

Rəqəmsal həllər istehsalat proseslərinin fasiləsiz monitoringini təmin etməklə yanaşı, qərarların daha dəqiq məlumatlar əsasında qəbul edilməsinə imkan verir. Bu isə əməliyyatların etibarlılığını artırır, insan amilindən qaynaqlanan riskləri minimuma endirir və iş prosesinin səmərəliliyini yüksəldir.

12

şəxslərə xəbərdarlıq göndərərək operativmüdaxiləyə şərait yaradır. Rəqəmsallaşma həm də təlim prosesini yeni səviyyəyə qaldırır. Virtual reallıq (VR) və simulyasiya proqramları vasitəsilə əməkdaşlar təhlükəli vəziyyətləri real risk olmadan təcrübədən keçirir, fövqəladə hallarda düzgün qərar vermə bacarıqlarını inkişaf etdirirlər. Bu yanaşma həm biliklərin möhkəmlənməsinə, həm də istehsalatda təhlükəsizlik mədəniyyətinin güclənməsinə xidmət edir.

Neft və qaz sənayesinin gələcəyi innovasiya və rəqəmsal texnologiyalarla sıx bağlıdır. Təhlükəsizliyin daim təkmilləşdirilməsi, müasir rəqəmsal həllərin tətbiqi və peşəkar kadr hazırlığı birlikdə daha təhlükəsiz, dayanıqlı və səmərəli iş mühitinin formalaşmasına xidmət edir. Rəqəmsallaşma artıq yalnız texnoloji yenilik deyil, müəssisələrin uğurlu və təhlükəsiz fəaliyyətinin əsas şərtlərindən birinə çevrilmişdir.

XƏZƏR DƏNİZİ – AZƏRBAYCANIN STRATEJİ SƏRVƏTİ VƏ SİVİLİZASIYALARI BİRLƏŞDİRƏN MAVİ ÜFÜQ

Xəzər dənizi təkcə dünyanın ən böyük qapalı su hövzəsi deyil, həm də minilliklər boyu xalqları, mədəniyyətləri və iqtisadi maraqları birləşdirən mühüm geosiyasi və geoiqtisadi məkan olmuşdur. Avropa ilə Asiyanın qovşağında yerləşən bu nadir təbii sərvət tarix boyu ticarət yollarının, mədəni əlaqələrin və beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafında mühüm rol oynamışdır. Azərbaycan Respublikası üçün Xəzər dənizi xüsusi strateji əhəmiyyət daşıyır. Ölkəmizin iqtisadi inkişafı, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat-logistika imkanları və beynəlxalq əməkdaşlıq siyasəti bilavasitə Xəzərlə bağlıdır. Azərbaycanın müasir inkişaf modelində Xəzər dənizi yalnız təbii sərvət mənbəyi deyil, həm də regional sabitlik, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq və dayanıqlı inkişaf platforması kimi qiymətləndirilir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi enerji strategiyası məhz Xəzər hövzəsinin imkanlarından səmərəli istifadə edilməsinə əsaslanmışdır. Azərbaycanın neft-qaz ehtiyatlarının dünya bazarlarına çıxarılması istiqamətində həyata keçirilən layihələr ölkəmizin beynəlxalq

nüfuzunu əhəmiyyətli dərəcədə artırmışdır. 1994-cü ildə imzalanmış və müasir Azərbaycan tarixində mühüm mərhələ hesab edilən “Əsrin Müqaviləsi” Xəzər dənizinin enerji potensialının dünya iqtisadiyyatına integrasiyasının əsasını qoymuşdur. Bu strateji xətt bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.¹³ Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən enerji layihələri, xüsusilə Cənub Qaz Dəhlizi kimi beynəlxalq əhəmiyyətli təşəbbüslər Azərbaycanın etibarlı enerji tərəfdaşı kimi mövqeyini daha da möhkəmləndirmişdir. Xəzər hövzəsində əldə olunan enerji resursları bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayır. Xəzər dənizi yalnız enerji resursları ilə deyil, həm də zəngin ekoloji sistemi ilə diqqət çəkir. Dünyada nəre balıqlarının əsas yaşayış məkanlarından biri olan Xəzər nadir biomüxtəlifliyə malikdir. Dənizin ekoloji tarazlığının qorunması, bioloji resurslarının mühafizəsi və gələcək nəsillərə sağlam şəkildə ötürülməsi sahəsində Azərbaycan dövləti mühüm addımlar atır. Bu istiqamətdə həya-

ta keçirilən proqramlar dayanıqlı inkişaf prinsiplərinə əsaslanır. Müasir dövrdə Xəzər dənizi beynəlxalq nəqliyyat və logistika sisteminin də mühüm hissəsinə çevrilmişdir. Şərq-Qərb və Şi-

Bu gün Xəzər dənizi Azərbaycan xalqının rifahı, dövlətimizin iqtisadi gücü və beynəlxalq nüfuzu ilə sıx bağlıdır. O, yalnız keçmişin zəngin irsini deyil, həm də gələcəyin böyük imkanlarını özündə birləşdirən unikal bir məkandır. Xəzər sahillərində formalaşan enerji, nəqliyyat, elm, ekologiya və mədəniyyət layihələri ölkəmizin davamlı inkişaf strategiyasının ayrılmaz hissəsinə çevrilmişdir. Məhz buna görə Xəzər dənizi Azərbaycan üçün sadəcə coğrafi məkan deyil. O, dövlətçilik ənənələrinin, iqtisadi tərəqqinin, beynəlxalq əməkdaşlığın və milli qururun simvoludur. Bu mavi

üfüq dünən olduğu kimi bu gün də Azərbaycanın inkişafına xidmət edir və gələcək nəsillərə böyük imkanlar vəd edir. "Xəzər dənizi Azərbaycanın təbii sərvəti olmaqla yanaşı, onun iqtisadi qüdrətinin, beynəlxalq nüfuzunun və gələcəyə inamının rəmzidir."

mal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən Azərbaycan Xəzər vasitəsilə Avropa və Asiya arasında etibarlı körpü rolunu oynayır. Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı və digər nəqliyyat infrastrukturuları regionun tranzit imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirmişdir. Xəzər dənizinin hüquqi statusunun müəyyənləşdirilməsi də regional əməkdaşlığın mühüm nailiyyətlərindən biri hesab olunur. Sahilyanı dövlətlər arasında qarşılıqlı hörmət, beynəlxalq hüquq normaları və mehriban qonşuluq prinsipləri əsasında formalaşan əməkdaşlıq regionda sabitliyin və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir.

TƏBİƏT – BƏŞƏRİYYƏTİN ƏN BÖYÜK SƏRVƏTİ VƏ GƏLƏCƏYİN ƏMANƏTİ

*T*əbiət insan həyatının ayrılmaz hissəsi, sivilizasiyaların inkişafının əsası və bəşəriyyətin ən böyük sərvətlərindən biridir. Yer üzərində həyatın mövcudluğu məhz təbiətin yaratdığı unikal tarazlıq sayəsində mümkün

olmuşdur. Meşələr, çaylar, dənizlər, dağlar və geniş çöllər tək-cə ekoloji sistemin elementləri deyil, həm də insanın mənəvi dünyasını zənginləşdirən, ona 15 ilham verən əvəzsiz nemətlərdir. Müasir dövrdə təbiətin qorunması artıq yalnız ekoloji məsələ de-

runması, yaşıllıqların artırılması, biomüxtəlifliyin mühafizəsi və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Milli parkların yaradılması, meşələrin bərpası və ətraf mühitin sağlamlaşdırılması sahəsində görülmə işlər Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Təbiət yalnız iqtisadi və ekoloji dəyər daşımır. O, həm də insanın mənəvi zənginliyinin mənbəyidir. Tarix boyu şairlər, yazıçılar, rəssamlar və alimlər təbiətdən ilham almış, onun gözəlliklərini öz yaradıcılıqlarında əks etdirmişlər. Təbiətlə harmoniyada

18 yil, eyni zamanda global təhlükəsizlik, davamlı inkişaf və gələcək nəsillər qarşısında mənəvi məsuliyyət məsələsinə çevrilmişdir. İqlim dəyişiklikləri, ətraf mühitin çirklənməsi və təbii ehtiyatlardan səmərəsiz istifadə dünyanın bütün ölkələrini birgə fəaliyyət göstərməyə sövq edir. Bu baxımdan təbiətin mühafizəsi beynəlxalq əməkdaşlığın mühüm istiqamətlərindən biri hesab olunur. Azərbaycan zəngin təbii ehtiyatlara və rəngarəng landşaftlara malik ölkələrdən biridir. Böyük Qafqazın uca zirvələrindən Xəzər dənizinin sahillərinə, sıx meşələrdən geniş düzənliklərə qədər uzanan təbiət mənzərələri ölkəmizin milli sərvətidir. Bu sərvətin qorunması dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri kimi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Ölkəmizdə ekoloji tarazlığın qo-

yaşamaq insanın daxili dünyasının zənginləşməsinə, cəmiyyətin sağlam inkişafına xidmət edir. Xüsusilə gənc nəslin ekoloji düşüncə ruhunda tərbiyə olunması böyük əhəmiyyət daşıyır. Təbiətə sevgi, ətraf mühitə qayğı və ekoloji məsuliyyət hissi gələcək cəmiyyətin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Bu dəyərlərin ailədə, məktəbdə və ictimai mühitdə aşılması hər bir vətəndaşın borcudur. Bu gün dünya yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyarkən təbiətin qorunması məsələsi daha böyük aktuallıq qazanır. İnsan və təbiət arasında harmoniyanın qorunma-

sı gələcək nəsillərin rifahının təmin edilməsinin əsas şərtlərindən biridir. Təbii sərvətlərdən ağıllı istifadə etmək, ətraf mühiti qorumaq və yaşıl gələcək qurmaq hər birimizin ortaqlıq məsuliyyətidir. Məhz buna görə təbiətə qayğı göstərmək yalnız bu gün üçün deyil, sabah üçün də görülən ən mühüm işlərdən biridir. Təbiət insanlığa əmanətdir və bu əmanəti qorumaq hər birimizin mənəvi borcudur. "Təbiəti qorumaq gələcəyi qorumaq deməkdir. Çünki insan təbiətin sahibi deyil, onun ayrılmaz bir hissəsidir."

NEFTÇALA - TARİXİN, ZƏHMƏTİN VƏ DƏYƏRLƏRİN YAŞADIĞI YURD

20

Azərbaycanın cənub-şərqində, Kür çayının Xəzər dənizinə qovuşduğu nadir coğrafi məkanda yerləşən Neftçala rayonu ölkəmizin qədim yaşayış məskənlərindən və zəngin əmək ənənələrinə malik bölgələrindən biridir.

Özünəməxsus təbiəti, zəhmətkeş insanları, iqtisadi potensialı və milli-mənəvi dəyərləri ilə seçilən Neftçala Azərbaycanın inkişaf salnaməsində xüsusi yer tutur. Rayon uzun illər ərzində neft sənayesi, balıqçılıq, kənd təsərrüfatı və sənaye sahələrində qazandığı nailiyyətlərlə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına mühüm töhfələr vermişdir.

Neftçalanın müasir inkişaf tarixində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı xüsusi ehtiramla çəkilir. 1973-cü ilin aprel ayında məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Neftçalanın rayon statusu bərpa edilmiş, bununla da rayonun sosial-iqtisadi inkişafında yeni mərhələnin əsası qoyulmuşdur. Bu qərar bölgənin idarəetmə imkanlarını genişləndirmiş, iqtisadi və sosial potensialının daha səmərəli reallaşdırılmasına şərait yaratmışdır.

verilən önəmin bariz nümunəsi kimi bu gün də ehtiramla xatırlanır.

Bu siyasi xətt müstəqillik dövründə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilmişdir. Prezident İlham Əliyevin Neftçalaya etdiyi səfərlər, rayonda yeni müəssisələrin, sosial obyektlərin və infrastruktur layihələrinin açılışlarında iştirakı dövlətin regionların inkişafına göstərdiyi diqqətin ifadəsi-

21

Ulu Öndərin Neftçalaya göstərdiyi diqqət və qayğı rayon sakinlərinin yad-daşında dərin iz buraxmışdır.

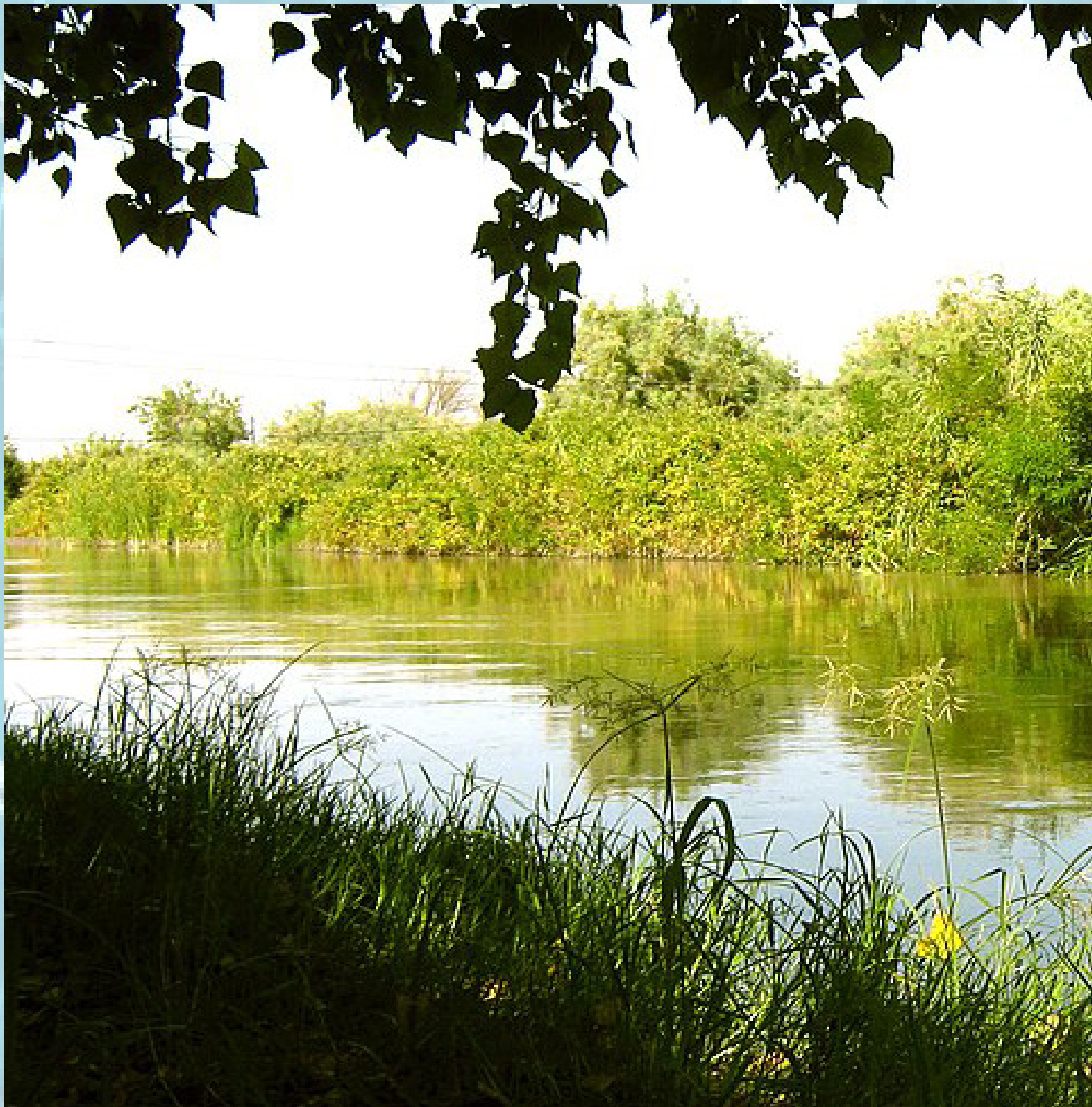
Heydər Əliyevin 1979-cu ildə Neftçalaya səfəri, rayon ictimaiyyəti ilə görüşləri və bölgənin problemləri ilə yaxından maraqlanması Neftçalanın inkişafına

dir. Xüsusilə 2017-ci ildə Neftçala Sənaye Məhəlləsinin açılışı regionun iqtisadi potensialının gücləndirilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafı və yeni iş yerlərinin yaradılması baxımından mühüm hadisə olmuşdur.

Bu gün Neftçala həm ənənələrinə sadıq qalan, həm də müasir inkişaf yolunda inamla addımlayan rayonlardan biridir. Burada həyata keçirilən iqtisadi layihələr, infrastruktur quruculuğu, sahibkarlığın inkişafı və sosial rifahın yüksəldilməsi istiqamətində görülən işlər dövlət siyasətinin uğurlu nəticələrini əks etdirir. Rayonun inkişafı Azərbaycanın regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair strategiyasının uğurlu təzahürlərindən biri kimi qiymətləndirilə bilər.

Neftçalanın ən böyük sərvəti isə onun insanlarıdır. Bu torpaq hər zaman elmə, zəhmətə, vətənpərvərliyə və milli dəyərlərə bağlı insanları ilə tanınmışdır. Rayonun yetirdiyi ziyalılar, alimlər, mühəndislər və ictimai xadimlər ölkəmizin müxtəlif sahələrinin inkişafında mühüm rol oynamışlar.

Bu şəxsiyyətlər sırasında professor İskəndər Yaqub oğlu Şirəli xüsusi yer

tutur. Neftçala torpağında dünyaya göz açan professor İskəndər Şirəli uzun illər ərzində neft-qaz sənayesinin inkişafı, mühəndislik elminin təşviqi və yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması istiqamətində səmərəli fəaliyyət göstərmişdir. Onun çoxillik elmi və peşəkar fəaliyyəti Azərbaycan mühəndislik məktəbinin inkişafına mühüm töhfə vermiş, gənc nəslin bilik və bacarıqlarının formalaşmasında əhəmiyyətli rol oynamışdır.

Neftçalanın yetirdiyi ziyalı kimi o, doğma rayonun elm və peşəkarlıq ənənələrinin layiqli davamçılarından biri hesab olunur. Azərbaycan xalqının əsrlər boyu yaşatdığı ağsaqqallıq institutu Neftçalada da öz ənənələrini qoruyub saxlamışdır. Rayonun ictimai həyatında hörmət və nüfuz qazanmış ağsaqqallardan Rəhim Ağayev, Vidadi Zeynalov və Rəhət Cənabzadə uzun illər ərzində cəmiyyətə xidmət etmiş, öz həyat təcrübələri, müd-

deyil, həm də mənəvi dəyərlər məkanı kimi səciyyələndirir.

Məhz buna görə Neftçala yalnız bir rayon deyil, həm də tarixə sədaqətin, zəhmətə hörmətin, dövlətçilik ənənələrinin və milli-mənəvi dəyərlərin yaşadıldığı bir yurd, bir məktəb, bir həyat fəlsəfəsidir. Bu gün də Neftçala keçmişin zəngin irsini qoruyaraq gələcəyə doğru inamla addımlayır, Azərbaycanın ümumi tərəqqəsinə öz layiqli töhfəsini verməyə davam edir. Onun yetişdirdiyi ziyalılar, ağsaqqallar və əmək adamları bus torpağın mənəvi zənginliyinin ən dəyərli göstəriciləridir.

“Neftçala – keçmişin təcrübəsini, bu günün inkişafını və gələcəyin ümidlərini özündə birləşdirən dəyərlər məkanıdır.”

rik düşüncələri və mənəvi dəyərlərə bağlılıqları ilə rayon sakinlərinin hörmətini qazanmışlar. Onların fəaliyyəti yalnız yaşadıqları dövr üçün deyil, həm də gələcək nəsillər üçün örnək hesab olunur. Ağsaqqalların cəmiyyətin mənəvi birliyinin qorunmasında, milli ənənələrin yaşadılmasında və gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsində xüsusi xidmətləri vardır.

Neftçala həm də insanların bir-birinə bağlılığı, ailə dəyərlərinə sədaqəti, böyüyə hörmət və kiçiyə qayğı prinsiplərinin yaşadıldığı bölgələrdən biridir. Burada nəsillər arasında mənəvi bağlar qorunur, milli-mədəni irs ehtiramla yaşadılır və gələcək nəsillərə ötürülür. Məhz bu xüsusiyyətlər Neftçalanı təkə coğrafi məkan

